

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Diplomové práce

v rámci studijní specializace „Moderní dějiny a multikulturní společnost“

Adrian Portmann – von Arburg, Ph.D.

NÁVRHY TÉMAT

Seznam uvádí pouze návrhy témat pro diplomové práce. **Konkrétní předmět práce se určuje na základě vlastního návrhu studujícího**, měl by však zpravidla spadat do jednoho z uvedených okruhů. Výsledné znění tématu bude projednáváno v rámci konzultačních hodin.

Témata označená vykřičníkem **!** jsou vzhledem ke své šíři a rozmanitým možnostem svého heuristického ukotvení zvláště vhodná pro formulování konkrétního předmětu diplomových prací. Je žádoucí, aby k těmto otázkám vzniklo co nejvíce prací (vzájemně se doplňujících). Zejména u těchto textů existuje možnost, že jejich autoři budou moci hlavní výsledky svých výzkumů publikovat v odborných periodikách a tematicky orientovaných sbornících (fakultních a jiných).

U témat označených **Z** je třeba počítat s náročnějším archivním výzkumem, částečně nebo především v sousedních státech (zejména v Německu). Zkoumání této látky má obzvláště „pionýrský“ charakter a vyžaduje vyšší míru základního výzkumu.

Dané heuristické možnosti (archivní prameny, literatura aj.) se budou probírat v konzultačních hodinách.

Práce mohou být sepsány v češtině, angličtině, němčině nebo francouzštině.

Okruh 1:

Multikulturní dědictví českých zemí

! **Postavení a životní realita příslušníků jednotlivých „menšinových“ skupin od roku 1918** (popř. na konkrétních územních celcích a/nebo v určité historické etapě)

Etnicky „smíšená“ manželství (postavení příslušníků těchto rodin; soužití s ostatním obyvatelstvem)

Reemigrace do ČSR a reemigranti (jednotlivé skupiny, jejich příchod a pobyt)

Území s dlouhodobou tradicí etnicky nevyhraněného obyvatelstva (Hlučínsko, Těšínsko, Vitorazsko – vybrané aspekty; sondy do jednotlivých obcí)

Zahraniční dělníci a studenti v Československu po roce 1945 (jednotlivé skupiny, např. Italové, Bulhaři, Rumuni, Poláci, Vietnamci, studenti z „bratrských socialistických zemí“)

Repatriace „neprávem odsunutých“ po roce 1945 (analýza úřední praxe při povolování jednotlivých žádostí a při jednání s jednotlivými skupinami žadatelů)

Okruh 2: Německy mluvící obyvatelstvo v Československu

Německá politická uskupení v letech 1918–1938 (např. analýza politiky jednotlivých stran v určitém regionu; portrét významnějších činitelů; případně portrét jiných zájmových sdružení, např. hospodářských svazů)

Kulturní a spolkový život, každodennost v německy mluvícím prostředí ČSR v letech 1918–1945

Z Sudetští Němci na frontách 2. světové války (analýza lokalit a vojenských svazků, kde došlo k masovějšímu nasazení sudetoněmeckých vojáků; vztah vojáků ze Sudet k ostatním vojákům a válečná realita; statistika včetně počtu padlých; soupis relevantních pramenů)

! Průběh nuceného vysídlování a emigrace Němců v letech 1945–1951 (mj. „divoký odsun“ v roce 1945 na konkrétních místech; „postupimský odsun“ v roce 1946; dodatečné transporty a další formy odchodu v letech 1947–1951)

! Analýza jednotlivých „aktů odplaty“ v roce 1945 (průběh; motivy a profil pachatelů; profil a počet obětí; způsob vyšetřování)

Statistické zachycení pobytu Němců v ČSR a jejich vysídlení po roce 1945 (díličí sondy při vyhodnocování obsáhlých statistických materiálů uložených v různých archivech – cílem je postupné vytvoření fundovaného referenčního přehledu v celostátním rámci)

! Situace německého obyvatelstva v letech 1945–1953 (v konkrétních lokalitách/okresech; v konkrétních specifických prostředích; speciální témata, např. „rozptyl“ Němců do vnitrozemí)

Z Svědectví pamětníků (jejich vyhledávání a sepisování, resp. nové pořizování (oral history); jejich kritická analýza a interpretace v rámci obecného kontextu doby)

! Tábory pro Němce po roce 1945 (v konkrétních lokalitách; především větší objekty, např. Lešany na Benešovsku, Olomouc, Svatobořice u Kyjova, Brno, Ostrava, Krnov, Opava, Praha, Karlovy Vary atd.)

Němečtí váleční zajatci po roce 1945 (tábory; pracovní nasazení; životní podmínky; propuštění válečných zajatců a jejich repatriace)

! Němečtí antifašisté – Specialisté – Příslušníci česko-německých rodin a další „chráněné“ skupiny německého obyvatelstva po roce 1945 (Židé, Rakušané aj.)

Z Zahraničně-politické aspekty odsunu (např. Velká Británie/britská veřejnost a odsun Němců atd.)

Mimořádné lidové soudy v letech 1945–1948 (sondy do činnosti jednotlivých mimořádných lidových soudů, se zvláštním zřetelem k vyplnění mezer v dosavadním stavu bádání)

! Malý retribuční dekret a praxe vyřizování agendy „provinění proti národní cti“ v letech 1945–1948 (v konkrétních městech nebo okresech)

Německá menšina v Československu po roce 1953

Z Periodika vysídlených Němců v Německu po roce 1945 (analýza periodicity a dostupných čísel; rozbor obsahu, s ohledem na materiál, který může být pro historiografii relevantní)

Okruh 3:

Pohraničí českých zemí od roku 1918

! Osídlování pohraničí po roce 1945 (regionální, resp. lokální sondy; vztahy mezi jednotlivými skupinami obyvatelstva; otázky veřejné organizovanosti společnosti; konfiskace a přidělování majetku)

! Regionální tisk v pohraničí od roku 1918 (portréty jednotlivých novin, většinou stranických, do roku 1938 i „menšinových“; analýza periodicity a dochovaných vydání; názorový profil; reflexe politických debat v jednotlivých regionech)

Kapitoly z okupovaných Sudet z let 1938–1945 (např. postavení Čechů v konkrétních regionech; pobyt válečných zajatců a cizích dělníků; fungování německé správy a bezpečnostních složek; každodennost; specifika území přiřazených k sousedním říšským župám a provinciím)

Zřízení vojenských výcvikových táborů po roce 1945, zrušení lidských sídlišť a proměna pohraniční krajiny

Kultura/kulturní statky v pohraničí a jejich osud po roce 1945

Volby – jejich průběh a výsledky (v konkrétních regionech, např. obecné volby v roce 1938; parlamentní volby v letech 1935 a 1946)

! Sociální dějiny konkrétních lokalit (či okresů) v pohraničí (popis významných událostí a procesů, které měly zvláštní dopad na vývoj společnosti v daném územním celku)

Okruh 4:
„Menšiny“ a dějiny migrací ve střední a jihovýchodní Evropě v 20. století

! **Portréty jednotlivých „menšinových“ skupin ve středoevropských státech a jejich postavení** (zpravidla v rámci omezeného časového období)

! **Jednotlivé migrační pohyby** (široké spektrum možností, např.: výměna obyvatelstva mezi dvěma státy; „navrácení“ Volksdeutsche během období trvání Třetí říše; vnitrostátní deportace nežádoucích skupin; emigrace do zahraničí – popř. i se vztahem k území dnešní ČR, např. Akcja Wisła a Československo; němečtí kolonisté z jihovýchodní Evropy za druhé světové války)

Srovnávací analýzy (přeshraniční, v rámci stejného státu nebo stejného území, avšak za vládnutí různých politických režimů, s důrazem na politiku managementu identit, populační a sídelní politiku)

Okruh 5:
Západní Evropa – historie přistěhovalectví a jeho důsledky

! **Historie přistěhovalectví a integrace jednotlivých imigrantských skupin** (v daných cílových státech)

! **Přistěhovalecká a integrační politika v jednotlivých státech**

Teoretické otázky a praktické problémy multikulturního soužití

KONZULTAČNÍ HODINY:

po přestěhování HÚ na ul. Solniční 12
už jenom **po osobní domluvě**

Zájemci o zadání tématu se obeznámí se základní literaturou k dané problematice a připraví si předběžně zpracovanou bibliografii a vstupní teze ke zvolenému tématu.

Zápočty za diplomový seminář se udělují na základě alespoň tří absolvovaných osobních konzultací v semestru.

Texty nebo jejich části zaslané nebo přinesené ke konzultaci musí obsahovat aktuální verzi struktury práce (obsah), seznam pramenů a literatury a správně zpracovaný poznámkový aparát.